

سرفصل حقوق متهم - حق خانواده بر خبررسانی در مورد فرد بازداشتی

در برخی موارد شخص دستگیر شده یا خانواده و اطرافیان یا وکیل ایشان در مورد پرونده اقدام به خبررسانی می‌کنند. بعضاً مشاهده می‌شود افرادی که اقدام به خبررسانی کرده‌اند، مورد تعقیب کیفری قرار می‌گیرند و در مواردی مقامات قضائی از ممنوعیت خبررسانی در رسانه‌های خارج از کشور سخن می‌گویند. در این مورد نکات زیر قابل ملاحظه است:

۱. بر اساس قانون اساسی و قانون مجازات اسلامی و اصل قانونی بودن جرم و مجازات، هر فعل یا ترک فعلی که در قانون برای آن مجازات تعیین شده باشد، جرم است و مابقی افعال آزاد است. در قوانین ایران صرف خبررسانی و مصاحبه با رسانه‌ها حتی اگر این رسانه‌ها وابسته به دولت‌های خارجی باشند، جرم نیست.

۲. اگر اتهام تبلیغ علیه نظام متوجه شخص خبررسانی کننده شود، باید توجه شود تبلیغ علیه نظام زمانی است که بر علیه ارکان نظام از جمله اسلامیت و جمهوریت انجام شود. به همین دلیل هر انتقادی را نمی‌توان تبلیغ علیه نظام دانست. با این وجود شخص خبررسان باید دقت کند که صرفاً به مسائل مربوط به پرونده مورد نظر بپردازد و از اظهار نظرهای سیاسی حاشیه‌ای یا توهین به مقامات و غیره خودداری کند.

۳. اگر شخص مطلع به هر دلیل صلاح نمی‌داند که منبع اطلاعات شناخته شود، می‌تواند با اسم مستعار و به هر ترتیبی که شناخته نشود، مصاحبه کند. در این صورت مقامات قضائی نمی‌توانند با حدس و گمان یا شنود تلفن، اتهامی را به شخص خبررسان متوجه کنند. در صورت انکار این شخص به هیچ وجه نمی‌توان علیه ایشان دلیل تراشی کرد.

۴. ممکن است برخی مقامات قضائی استدلال کنند که در ماده ۹۱ و ۹۶ قانون آیین دادرسی کیفری انتشار جریانی پرونده در مرحله تحقیقات مقدماتی ممنوع است، به همین دلیل خبررسانی نیز جرم است. اما باید توجه شود تکلیف مقرر در مواد مذکور مربوط به مقامات قضائی است. یعنی مقاماتی که مسئولیتی در قبال پرونده دارند باید تحقیقات مقدماتی را محرمانه نگه دارند. خود متهم و اطرافیان و وکیل او حق اطلاع‌رسانی را دارند.